

Domein G: Risico en informatie

Informatie bij marktpartijen

- ❖ **Symmetrische informatie** alle partijen dezelfde informatie
- ❖ **Asymmetrische informatie** niet dezelfde informatie

Onvolledige informatie leidt tot

- ❖ **Risico's** wat wil/kan je wel of niet accepteren
- ❖ **Transactiekosten**
  - **Zoek- en informatiekosten**
  - **Contractkosten**
  - **Controle- en nalevingkosten**

Verzekeren

Marktpartijen

- ❖ **Verzekeraar of verzekeringgever**
  - Risico's*
    - **Asymmetrische informatie** verzekerde kent meer risico
    - **Averechtse selectie** alleen verzekerden met hoog risico
    - **Moreel wangedrag** verzekerde neemt onverantwoord risico
    - **Fraude** oplichting
- ❖ **Verzekerde of verzekeringnemer**
  - Motieven*
    - **Risicomijding of Risicoaversie**
    - **Inschatten risico**
    - **Financieel gevolg van een gebeurtenis** afwegen tegen premie

Premie betaling per tijdseenheid om verzekerd te zijn

Hoogte afhankelijk van

- ❖ **Risico** kans op gebeurtenis
- ❖ **Mogelijke financiële schade**
- ❖ **Profiel deelnemers** wel of geen averechtse selectie
- ❖ **Mate van solidariteit** hoe zit het met het gemiddelde risicoprofiel van premiebetaler

Nodig voor

- ❖ **Uitbetaling van schades**
- ❖ **Kosten van verzekeringsmaatschappij**
- ❖ **Winst verzekeringsmaatschappij**

Tegen averechtse selectie bij verzekeringen

- ❖ **Eigen risico instellen**
- ❖ **Premiedifferentiatie** in de grote stad betaal je meer voor fietsverzekering, risicogroepen indeling
- ❖ **Afdwingen solidariteit** ziektekostenverzekering verplicht voor iedereen (overheid!)
- ❖ **Bonus-malusregeling** premie omlaag als lang schadevrij

Beleggen ruilen over de tijd, kans op onvolledige en/of asymmetrische informatie

- ❖ **Sparen bij een bank** voor rente/interest

- ❖ **Aandelen kopen** voor **dividend**
- ❖ **Obligaties kopen** voor **rente/interest**
- ❖ **Onroerend goed kopen** voor **huur/pacht/vermogenswinst**

Hoogte rente

Afhankelijk van

- ❖ **Schaarste** vraag/aanbod
- ❖ **Termijn**
- ❖ **Risico**
- ❖ **Inflatie**
- ❖ **Rentebeleid ECB**
Verandering gevolg voor
- ❖ **Vraag en aanbod van leengeld**
- ❖ **Koers obligatie**
- ❖ **Koers aandelen**

Effectief rendement van een obligatie = werkelijke rentepercentage dat je verdient aan een obligatie per jaar, berekend over de looptijd.

	Eenmanszaak	Vennootschap onder firma (vof)	Besloten vennootschap (bv)	Naamloze vennootschap (nv)
Hoofdelijke aansprakelijkheid	ja	ja	nee	nee
Scheiding egenaren en directie	nee	nee	soms	ja
Rechtspersoon	nee	nee	ja	ja

Balans

Zie boek pag 80

Verzorgingsstaat

Doelen

- ❖ **Verzoening** markteconomie met **sociale doelstellingen**
- ❖ **Verzoening** eigenbelang met **solidariteit**

Sociale wetgeving

Doelen

- ❖ **Maatschappelijk**
- ❖ **Laag houden** verzekeringspremie
- ❖ **Beïnvloeding** van inkomensverdeling
  - **Secundair** inkomen ongelijk aan **primair** inkomen
  - **Nivellering** van inkomens
- ❖ **Garanderen** van bestaanszekerheid

Geeft een uitkering ten behoeve van

- ❖ **Bestaansminimum**

❖ **Inkomstenderving**

❖ **Kostenbijdragen**

Socialezekerheidsuitkeringen

Overheidsdeel

❖ **Socialeverzekeringsuitkeringen** betaald uit premies en belastingen

➤ **Volksverzekeringen**

■ **AOW**

■ **AKW** kinderbijslag, helemaal uit belasting betaald

■ **ZVW** zorgverzekeringswet, inkomensafh bijdrage

■ **AWBZ** algemene wet bijzondere ziektekosten

➤ **Werknemersverzekeringen** premies betaald door werkgever en werkn, uitgekeerd door UWV

■ **ZW** ziektewet

■ **WIA** met werk en inkomen naar arbeidsvermogen

■ **WW** werkloosheidswet

❖ **Socialevoorzieningenuitkeringen**

■ **WWB** wet werk en bijstand

■ **Wajong** arbeidsongeschiktheidsvoorziening voor jonggehandicapten

Particuliere deel Door verzekeringsmaatschappijen

■ **Ziektegeld**

■ **ZVW** iedereen verplicht verzekerd voor basispakket

■ **VUT**

■ **Pensioenregeling** AOW is de basis

Redenen om dit door particuliere sector te doen o.a

❖ **Efficiency**

❖ **Eigen risico** betekent minder ongelijk gebruik

❖ **Verlaging collectieve lasten**

Methode financieren van sociale zekerheid

❖ **Kapitaaldekkingstelsel** (VUT en pensioen)

❖ **Omslagstelsel** (AOW) jaarlijkse premieopbrengsten gelijk aan jaarlijkse uitkeringen

Uitgangspunten belastingheffing in NL:

- Draagkrachtprincipe (sterkste schouders)
- Profijtbeginsel (betaal alleen als je er gebruik van maakt, denk aan motorrijtuigenbelasting)

Permie- en belastingdruk percentag van nationaal dat naar overheid gaat

❖ **Legale effecten**

➤ **Afwenteling in hogere loonkosten** door vakbonden ter behouden nettoloon

➤ **Afname participatie arbeid**

➤ **Aanpassing bestedingsgedrag** (m.n accijns)

➤ **Hogere prijzen** (m.n btw)

➤ **Belastingvlucht** wonen in België

➤ **Substitutie arbeid/kapitaal**

❖ **Illegale effecten**

- **Zwart (laten) werken**
- **Verzwijgen omzet**

Tegengaan van oneigenlijk gebruik van sociale verzekeringen en voorzieningen

Fraude tegengaan door

- ❖ **Strengere controle**
- ❖ **Eenvoudige regels** Ingewikkelde regels geven meer mogelijkheden tot misbruik
- ❖ **Hoge boetes**

Beperken uitkeringsmogelijkheden door

- ❖ **Verruiming van begrip passende arbeid** mensen moeten eerder een baan accepteren
- ❖ **Verplicht stellen van scholing** kans op werk wordt groter
- ❖ **Uitkering afhankelijk van arbeidsverleden**
- ❖ **Herkeuring/strengere keuringseisen** niet zo makkelijk arbeidsongeschikt
- ❖ **Verkorting van uitkeringsperiode** extra prikkel baan zoeken